

O b s a h.

	Strana
Vchod § 1	1

Díl první. Nauka o slově.

Rozdělení § 2	1
-------------------------	---

Část první. Hláskosloví § 3—61	1
Hlásky a písmena § 4—5	2
Roztřídění hlásek českých § 6	4
Samohlásky § 7	4
Souhlásky § 8	6
Některé důležité hlásky staré § 9	7
A. Změny v jakosti a počtu hlásek § 10—54	8
<i>a, á</i> § 11	8
<i>ía, ia</i> § 12	9
<i>aj</i> § 13	9
<i>au</i> § 14	10
<i>e, é: é</i> se úží v <i>i</i> § 15	10
<i>e, é</i> se odsouvá § 16	11
<i>e</i> pohybné (jerové a vkladné) § 17	11
některé důležité případy s pohybným <i>e</i> § 18	12
změny v pravidle o pohybném <i>e</i> § 19	16
<i>ě, ie</i> § 20	16
<i>ie</i> úží se v <i>i</i> § 21	16
<i>ě, ie</i> skleslo v <i>e, é</i> § 22	17
<i>ě</i> (<i>e</i>) se odsouvá § 23	18
<i>i, í</i> § 24	18
<i>i, í</i> se odsouvá § 25	19
<i>o, ó, uo, ů</i> § 26	19
<i>u; ú, au, ou; iu, iú</i> § 27—28	21
<i>y; ý, aj, ej</i> § 29	23
Slabikotvorné (samohláskové) <i>l, r, m, n, ň</i> § 30	25

	Strana
Stupňování samohlásek § 31—32	25
Spodobování souhlásek § 33	30
Souhlásky <i>l</i> § 34	31
<i>r, ř</i> § 35	32
<i>n, ň</i> § 36	33
Souhlásky <i>d, đ</i> § 37	34
<i>t, ṭ</i> § 38	36
Souhlásky <i>b; p; m; v, f</i> § 39	37
<i>b</i> § 40	38
<i>p</i> § 41	38
<i>m</i> § 42	38
<i>v</i> § 43	38
<i>f</i> § 44	40
Souhlásky <i>g, h</i> § 45	40
<i>k</i> § 46	42
<i>ch</i> § 47	43
Souhlásky <i>z</i> § 48	44
<i>s</i> § 49	44
<i>c</i> § 50	45
Souhlásky <i>ž</i> § 51	46
<i>š</i> § 52	46
<i>č</i> § 53	46
Souhláska <i>j</i> § 54	47
B. Změny v pořádku hlásek nebo přesmykování § 55	47
C. Sklad slabikový a jeho změny § 56	49
Dělení slabik § 57	49
Počet slabik se mění. Stahování § 58	51
Hiat § 59	52
D. Přízvuk a jeho změny § 60	52
E. Kvantita a její změny § 61	53
Část druhá. Kmenoslovi. § 62—95	55
A. Kmeny jmenné	58
I. jednoduché § 63	58
<i>a)</i> přechylování § 64	58
<i>b)</i> tvoření jmen zdrodnělých § 65	60
<i>c)</i> tvoření komparativu (a superlativu) § 66—68	61
<i>d)</i> některá jména jiná podle přípon kmenotvorných § 69—90	63

participia jednotlivá:	
přechodník přítomný § 538	386
příčestí přítomné § 539	387
přechodník minulý § 540	387
příčestí min. činné § 541	387
příčestí min. trpné § 542	388
vazby přechodníkové § 543	388
pravidlo o zkracování vět přechod-	
níkem § 544	390
poznámky ku pravidlu tomu § 545	392

d) slovesné jméno podstatné § 546	393
---	-----

XI. Příslowce § 547—548	394
-----------------------------------	-----

Příslowce záporová <i>ne</i> a <i>ni</i> § 549	397
--	-----

XII. Spojka § 550	398
-----------------------------	-----

XIII. Cítosłowce (mezisłowce) § 551	400
---	-----

XIV. Stupňování významu § 552	401
---	-----

XV. Význam <i>klidový</i> a <i>pohybový</i> se zastupují § 553	403
--	-----

XVI. Výrazy pro <i>vespolnost</i> a <i>střídavost</i> § 554	404
---	-----

Výklady všeobecné pro hlubší poznání jazyka a mluvnice 407

Sdělování myšlenek; řeč a jazyk § 555	407
---	-----

Slovo a věta § 556	408
------------------------------	-----

 Nauka o jazyku; slovník a mluvnice; rozdělení mluvnice

§ 557.	409
----------------	-----

Mluvidla a článkování hlásek § 558	411
--	-----

Roztřídění hlásek § 559	414
-----------------------------------	-----

Jazyk se mění § 560	416
-------------------------------	-----

Příčiny proměn jazykových § 561	418
---	-----

A. příčinou jest mechanika mluvidel § 562	419
---	-----

B. příčinou jest analogie § 563	424
---	-----

C. příčinou jest osamocení (isolace) § 564	428
--	-----

D. příčinou jest jazyk cizí § 565	430
---	-----

E. příčinou je žádoucí zřetelnost § 566	431
---	-----

F. příčinou je změna života duševního § 567	433
---	-----

Roztřídění jazykův § 568	434
------------------------------------	-----

Jazyky kmene indoevropského § 569	435
---	-----

Jazyky slovanské § 570	437
----------------------------------	-----

Jazyk český a jeho nářečí § 571	438
---	-----

Dějiny jazyka českého § 572	440
---------------------------------------	-----

Písmo a jeho druhy § 573	443
------------------------------------	-----

O pravopise vůbec; pravopis český a jeho historie § 574	445
---	-----

Seznam slovní a věcní	449
---------------------------------	-----

Vysvětlení zkratkův.

<i>akk.</i> = akkusativ.	<i>min.</i> = minulý.	<i>příp.</i> = přípona.
<i>bud.</i> = budoucí (čas).	<i>mn.n.množ.</i> = množný.	<i>přít.</i> = přítomný (čas).
<i>býv.</i> = bývalý.	<i>mor.</i> = moravský.	<i>pův.</i> = původní.
<i>č.</i> = číslo nebo český	<i>n.</i> = nebo.	<i>r.</i> = rod.
<i>čin.</i> = činný.	<i>násl.</i> = následující.	<i>řeck.</i> = řecký.
<i>d.</i> nebo <i>dat.</i> = dativ.	<i>nč.</i> = novočeský, nová	<i>sing.</i> = singulár.
<i>dial.</i> = dialektický.	čeština.	<i>sl.</i> = slovenský; nebo
<i>domažl.</i> = domažlický.	<i>něm.</i> = německý.	= <i>násl.</i> (v. t.)
<i>doudl.</i> = doudlebský.	<i>nom.</i> = nominativ.	<i>slc.</i> = slovenský.
<i>et., etym.</i> = etymologický.	<i>nov.</i> = nové, novotvar.	<i>sr., srov.</i> = srovnaj.
<i>g.</i> nebo <i>gen.</i> = genitiv.	<i>novotv.</i> = novotvar.	<i>stč.</i> = staročeský,
<i>impt.</i> = imperativ.	<i>ob.</i> = obecný.	stará čeština.
<i>ind., indik.</i> = indikativ.	<i>os.</i> = osoba.	<i>stsl.</i> = staroslovenský
<i>inf.</i> = infinitiv.	<i>part.</i> = participium.	(stsl. církevní).
<i>instr.</i> = instrumentál.	<i>pl., plur.</i> = plurál.	<i>stup.</i> = stupeň.
<i>j.</i> = jiné, jinde.	<i>podst.</i> = podstatné	<i>sup.</i> = supinum.
<i>jedn.</i> = jednotný.	(jméno).	<i>superl.</i> = superlativ.
<i>jm.</i> = jméno.	<i>posit.</i> = positiv.	<i>t.</i> = totiž.
<i>km.</i> = kmen.	<i>praes.</i> = praesens.	<i>t. zv.</i> = tak zvaný.
<i>kompt.</i> = komparativ.	<i>přehlas.</i> = přehlaso-	<i>trp.</i> = trpný.
<i>kond.</i> = kondicionál.	váno, přehláska.	<i>v.</i> = viz n. vedle.
<i>koř.</i> = kořen.	<i>přech.</i> = přechodník.	<i>vysl.</i> = vyslov.
<i>lat.</i> = latinský.	<i>přič.</i> = přičestí.	<i>vok.</i> = vokativ.
<i>lok.</i> = lokál.	<i>příd.</i> = přídavné	<i>vz.</i> = vzor.
<i>m.</i> = místo.	(jméno).	<i>zůž.</i> = zůženo.

Opavy. Na str. 22 ř. 3 zdola m. § 9 a 11 má býti § 11 a 13. — 66 ř. 18 zd. m. *niz-a* m. b. *-izna*. — 119 ř. 5 shora m. *loktě* m. b. *lok. loktě*. — 184 ř. 13 sh. m. *vězi* m. b. *věz*. — 204 ř. 21 zd. m. *-onále* m. b. *-nále*. — 211 ř. 1 zd. m. *slouž* m. b. *slouží*. — 220 ř. 9 sh. m. *Žádost* m. b. *Žádost*. — 229 ř. 14 zd. m. § 335 m. b. § 377. — 249 ř. 7 zd. m. § 349 m. b. § 371. — 253 ř. 13 sh. m. § 353 m. b. § 375. — 254 ř. 6 sh. m. § 352 m. b. § 374. — 255 ř. 14 zd. m. § 330 m. b. § 352. — 269 ř. 10 sh. m. § 385 m. b. § 407. — 290 ř. 6 zd. m. § 408 m. b. § 430. — 297 ř. 11 sh. m. *tazacŕho* m. b. *tázacŕho*. — 300 ř. 15 zd. m. *psy* m. b. *psi*. — 301 ř. 5 sh. m. § 161 č. 5 m. b. § 165. — 306 ř. 14 zd. m. § 163 č. 6 m. b. § 177 č. 2., a ř. 6 zd. m. příklady m. b. příklady. — 307 ř. 2 sh. m. § 14 m. b. § 16. — 309 ř. 16 zd. m. *bojoníci* m. b. *bojovníci*. — 322 ř. 20 zd. m. *může* m. b. *může* (antikvou). — 324 ř. 16 sh. m. *tázati* m. b. *tázati*. — 336 ř. 15 sh. m. § 452 m. b. § 474. — 367 ř. 13 sh. m. podobně m. b. v podobě. — 376 ř. 12 zd. m. *zdravi* m. b. *zdrávi*. — 382 ř. 17 sh. m. *žádostiv* m. b. *žádostiv* (kursivou). — 387 ř. 12 sh. m. *kratŕej* m. b. *kratŕeji*. — 417 ř. 13 sh. m. *tŕŕicŕ* m. b. *tŕŕicŕ*, ř. 14 sh. m. *čŕice* m. b. *čŕicŕ*, a ř. 6 zd. m. *nepřestanu* m. b. *nepřestanu*. — 430 ř. 12 zd. m. *ŕturmovanie* m. b. *ŕturmovanie*.

	Strana
přípona -o § 70	64
příp. -a § 71	64
příp. -je, -ja § 72	64
příp. -bje, -bja § 73	64
příp. -š z -š § 74	64
příp. -b z -š § 75	65
přípony s -r- § 76	65
s -l- § 77	65
s -n- § 78	66
s -t- § 79	66
s -d- § 80	68
s -b- § 81	68
s -v- § 82	68
s -m- § 83	69
s -k- § 84	69
s -g- (-h-) § 85	70
s -ch- § 86	70
s -c- § 87	70
se -z- § 88	70
se -s- § 89	70
s -č-, -ž-, -š- § 90	71
II. složené § 91	71
a) spřežky § 92	72
b) složeniny vlastní § 93	73
Koncovky kmenů jmenných § 94	73
B. Kmeny slovesné § 95	74
Část třetí. Tvarosloví. § 96—307	76
A. Nauka o skloňování § 97	77
Rozvrh sklonění § 98	78
skloňování jmenné § 99	79
„ zájmené § 100	80
„ složené § 101	81
Skloňovací vzory § 102	82
I. Skloňování jmen podstatných § 103	82
Skloňování první.	
a) vzor <i>chlap, dub</i> § 104—107	83
pomnožná jména místní <i>Uhry, Brozany</i> atp.	
§ 108	89

	Strana
b) vzor <i>oráč, meč</i> § 109—112	90
pomnožná jména místní na <i>-ice, Lobkovice</i>	
atp. § 113	94
c) vzor <i>Jiří</i> § 114	94
Skloňování druhé.	
a) vzor <i>město</i> § 115—118	96
b) vzor <i>moře</i> § 119—122	98
c) vzor <i>znamení</i> § 123—124	99
Skloňování třetí.	
a) vzory <i>ryba, vládyka</i> :	
vz. <i>ryba</i> (žensk.) § 125—128	100
vz. <i>vládyka</i> (mužsk.) § 129	102
b) vzory <i>duše, panoše</i> :	
vz. <i>duše</i> (žensk.) § 130—133	103
vz. <i>panoše</i> (mužsk.) § 134—135	106
c) vzory <i>paní, sudí</i> :	
vz. <i>paní</i> (žensk.) § 136—138	108
vz. <i>sudí</i> (mužsk.) § 139	110
Skloňování čtvrté.	
a) vzor <i>kost</i> § 140—141	111
b) vzor <i>host</i> § 142	113
k někt. pádům a jménům obou těchto vzorů	
§ 143	114
Skloňování páté (souhláskové).	
a) vzor <i>tykev</i> § 144—145	115
b) vzor <i>kámen</i> § 146—147	116
c) vzor <i>rámě</i> § 148—149	117
d) vzor <i>nebe</i> § 150	118
e) vzor <i>loket</i> § 151—152	118
f) vzor <i>kuře</i> § 153—154	119
g) vzor <i>máti</i> § 155—156	120
II. Skloňování jmen přídavných § 157	120
1. vzor <i>dobr, dobra, dobro</i> § 158	121
2. vzor <i>pěš, pěše, pěše</i> § 159	124
3. vzor <i>dobrý, -á, -é</i> § 160	126
4. vzor <i>pěší, -í, -í</i> § 161	127
III. Skloňování zájmen § 162	128
A. <i>já, ty, se</i> § 163	128
B. vzory <i>ten, ta, to</i> a <i>náš, naše, naše</i> § 164—171	129
C. skloň. zájmen podle vzorů <i>dobr</i> a <i>dobrý</i> § 172	134

	Strana
IV. Skloňování číslovek § 173—185	134
Skloňování <i>jmen cizích</i> § 186—189	141
B. Nauka o časování § 190	147
I. Slovesné tvary jednoduché § 191	149
A. přípony ohýbací § 192	149
B. kmeny § 193	150
1. kmen infinitivní (základní) § 194	150
2. kmen praesentní § 195	151
C. tvary § 196	152
1. tvary infinitivní § 197	152
a) infinitiv § 198	152
b) supinum § 199	154
c) přechodník minulý § 200	154
d) přičestí min. činné § 201	155
e) přičestí min. trpné § 202	155
f) podstatné jméno slovesné § 203	155
g) aorist § 204	156
2. tvary praesentní § 205	156
a) indikativ § 206	156
b) imperativ § 207	158
c) přechodník přítomný § 208	159
d) přičestí přítomné § 209	159
D. vzory § 210	160
a) vzory a slovesa s praesentními kmeny samohláskovými (příznakovými) § 211	160
třída první § 212	160
1. vzor <i>vésti, vedu</i> § 213—216	161
2. vzor <i>nésti, nesu</i> § 217—220	164
3. vzor <i>tep-, tepu</i> § 221—224	165
4. vzor <i>péci, peku</i> § 225—228	166
5. vz. <i>píti, pnouti, pne</i> § 229—232	168
6. vzor <i>tříti, tru</i> § 233—236	170
7. vzor <i>kryti, kryji</i> § 237—238	172
a) km. inf. se končí <i>-a</i> § 239	172
b) km. inf. se končí <i>-ě (-e)</i> § 240	172
c) km. inf. se končí <i>-i</i> § 241	173
d) km. inf. se končí <i>-u</i> § 242	174
e) km. inf. se končí <i>-y</i> § 243	176

	Strana
třída druhá § 244	176
1. vzor <i>minouti, minu</i> § 245	
až 247	177
2. vzor <i>tisknouti, tisknu</i> § 248	
až 250	178
třída třetí § 251	179
1. vzor <i>uměti, umím</i> § 252—255	179
2. vzor <i>trpěti, trpím</i> § 256—259	181
třída čtvrtá § 260	184
vzor <i>prositi, prosím</i> § 261—263	185
třída pátá § 264	186
1 ^a vzor <i>dělati, dělám</i> § 265—268	187
1 ^b vzor <i>sázeti, sázím</i> § 269—272	189
2. vzor <i>tesati, teši</i> § 273—276	190
3 ^a vzor <i>bráti, беру</i> § 277—278	194
3 ^b vzor <i>kovati, kuji</i> § 279—280	195
4. vzor <i>láti, laji</i> § 281—284	197
třída šestá § 285	199
vzor <i>kupovati, kupuji</i> § 286—287	199
b) Slovesa s praesentními kmeny sou-	
hláskovými (bezpříznakými) § 288	199
1. <i>dáti, dám</i> § 289—290	199
2. <i>věděti, vím</i> § 291—292	200
3. <i>jísti, jím</i> § 293—294	201
4. <i>býti, jsem</i> § 295—296	201
II. Slovesné výrazy složené (opsané, perifrastické) § 297	202
a) čas minulý § 298	202
b) čas předminulý § 299	203
c) čas budoucí sloves nedokonavých § 300	203
d) kondicionál § 301	203
e) passivum § 302	205
O tvarech slovcí neohebných § 303	206
a) příslovce § 304	206
b) předložky § 305	207
c) spojky § 306	207
d) citoslovce § 307	208

Díl druhý. Skladba.

	Strana
Rozdělení § 308	209
Část první. Větoslovi § 309—407	209
Přehledný výklad větoslovi § 309—324	209
A. Věta jednoduchá § 325	216
o podmětě § 326—329	216
<i>věty bezpodměté</i> § 330	218
o přísudku § 331—334	218
o předmětě § 335—338	219
o doplňku § 339—346	223
o příslovečném určení § 347—354	229
o přívlastku § 355—360	234
<i>Spojení v jednotu větnou</i> § 361—362	237
O větách oznamovacích, tázacích, práciích a rozkazovacích	
§ 363	240
věta oznamovací § 364	240
věta tázací; odpověď § 365—366	240
věta podmiňovací (a práci) § 367	242
věta rozkazovací § 368	242
Věta kusá § 369	243
B. Souvětí § 370	243
I. Souvětí souřadné § 371	245
a) slučovací § 372	245
b) odporovací § 373	246
c) příčinné § 374	246
d) výsledné § 375	247
souvětí souřadné vícečlenné § 376	247
věta stažená § 377	248
II. Souvětí podřadné § 378—380	249
věta podmětá § 381	250
věta předmětá § 382	251
věta doplňková § 383	251
věta příslovečná § 384—389	252
věta přívlastková § 390	255
věty podřízené složené a stažené § 391	256
<i>Spojení v jednotu souvětí</i> § 392—393	257
Vznik souvětí podřadného § 394	260
Řeč přímá a nepřímá § 395—396	260
Závislá věta tázací § 397	264
Perioda § 398	265

Vyšinutí ze syntaktické vazby § 399	266
Znaménka rozdělovací § 400	268
a) tečka § 401	268
b) čárka; závorky § 402	268
c) středník § 403	271
d) dvojtečka; znaménka uvozovací § 404	271
e) vykřičník § 405	272
f) otazník § 406	272
g) pomlčka § 407	272
Část druhá. Skladba (ve smyslu užším) § 408—409	273
I. Grammatické číslo § 410	274
Shoda v čísle § 411—416	275
II. Grammatický rod § 417—421	279
Shoda v rodě § 422—425	281
III. Grammatická osoba § 426—427	283
Shoda v osobě § 428	284
IV. Jméno podstatné § 429—432	285
V. Jméno přídavné § 433	288
A. Někteřá přídavná jména zvláštní § 434	289
B. Jméno přídavné v platnosti podstatného § 435	290
C. Platnost tvarů jmenných a složených § 436—437	291
D. Srovnávací stupňování jmen přídavných § 438	293
Komparativ § 439—440	294
Superlativ § 441	294
VI. Zájmeno (náměstka) § 442	295
A. Zájmena určitá § 443	295
1. osobní § 444—445	295
2. přivlastňovací § 446	296
zájmena zvratná § 447	293
zvratné osobní <i>se</i> § 448—449	298
zvratné přivlastňovací <i>svůj</i> § 450	300
3. ukazovací § 451	300
4. tázací § 452	302
5. vztažná § 453—454	303
B. Zájmena neurčitá § 455	304
Jména a příslovce původu zájmenného § 456	305
Zájmena souvztažná § 457	305
VII. Číslovka § 458	305
A. Číslovky určité § 459	306
1. základní § 460	306

	Strana
a) jak se vyjadřují čísla 1, 2, 3 . . . § 461 . . .	306
b) jak se váže předmět počítaný s číslovkou § 462	307
c) jak se s číslovk. váže přívlastek a přísudek § 463	309
2. řadové § 464	310
3. druhové § 465	311
4. jiné určité výrazy číslovkové § 466	312
B. Číslovky neurčité § 467	313
VIII. Pády prosté § 468	313
A. Nominativ § 469—470	315
B. Akkusativ § 471	317
akkusativem jest vyjádřen předmět § 472 . . .	317
doplňk § 473 . . .	318
přísl. určení § 474 . . .	319
akkusativ ve zvolání a při infinitivě § 475 . . .	320
C. Genitiv § 476—477	320
genitivem jest vyjádřen předmět § 478 . . .	320
doplňk § 479 . . .	327
přísl. určení § 480 . . .	327
přívlastek § 481 . . .	327
gen. přivlastňovací, celkový a vlastnosti § 482	328
Rozdílnost při výkladech některých genitivův	
§ 483	329
D. Dativ § 484	330
dativem jest vyjádřen předmět § 485 . . .	330
doplňk § 486 . . .	335
přísl. určení § 487 . . .	335
přívlastek § 488 . . .	335
Rozdílnost při výkladech některých dativů	
§ 489	335
E. Lokál § 490—491	336
F. Instrumentál § 492	336
instrumentálem jest vyjádřen	
předmět § 493	337
doplňk § 494	337
přísl. určení § 495—500	339
přívlastek § 501	342
instrumentál vlastnosti § 502	343
Rozdílnost při výkladech některých instru-	
mentálů § 503	343
G. Vokativ § 504	344

	Strana
IX. Pády předložkové § 505—506	344
pádem předložkovým jest vyjádřen:	
a) předmět § 507	346
b) doplněk § 508	347
c) přísl. určení § 509	347
d) přívlastek § 510	348
Rozdílnost při výkladech pádů předložkových	
§ 511	348
pády předložkové podle jednotlivých předložek § 512	349
předložky jednotlivé a jejich pády (pořádkem abecedním) § 513	349
Protikladný význam některých pádů předložkových § 514	365
X. Sloveso § 515	367
A. Význam slovesa vůbec § 516	368
1. Význam sloves podle kolikosti děje § 517	368
2. Význam sloves podle dokonavosti děje § 518	369
Roztřídění sloves podle kolikosti a dokonavosti děje § 519	370
Pravidla o slovesích podle kolikosti a dokonavosti děje § 520	371
3. Význam sloves podle dějového rodu § 521	372
B. Význam slovesných výrazů jednotlivých § 522	374
1. Čas a jeho výrazy slovesné § 523	374
a) praesens § 524	374
b) perfektum a plusquamperf. (a stč. imperf. a aor.) § 525	375
c) futurum § 526	375
2. Způsoby děje slovesného a jejich výrazy § 527	376
a) indikativ § 528	376
b) imperativ § 529	376
c) kondicionál § 530	378
3. Rod děje slovesného a jeho výrazy § 531	380
4. Slovesné výrazy jmenné § 532	380
a) infinitiv § 533—535	380
b) supinum § 536	385
c) participia § 537	385